

Paragraaf Duurzaamheid

Inleiding

Dit jaar is er net als vorige 2 jaren een paragraaf over duurzaamheid opgenomen in de begroting 2027 van Provincie Zeeland. In deze paragraaf staan de ambities om in 2027 bij te dragen aan onze duurzaamheidsdoelen. We richten ons specifiek op de projecten en uitvoeringstaken van onze organisatie waar we directe invloed op hebben.

Waarom een paragraaf over duurzaamheid?

Met het realiseren van uitvoeringstaken willen we positieve impact maken op klimaat, milieu en/of maatschappij. We vinden het een logische stap om hierover verantwoording af te leggen. De ambities om bij te dragen aan de duurzaamheidsbeleidsdoelen zijn concreet gemaakt voor deze begroting. Op basis van de verwachte (inkoop)projecten en uitvoeringstaken zijn ambities geformuleerd. Hierbij zijn de ervaringscijfers van de monitoring in het jaarverslag 2025 voor maatschappelijk verantwoord inkopen en aanbesteden (MVOI) gebruikt. Provincie Zeeland vervult voor maatschappelijk verantwoord inkopen nog steeds een koploperpositie. Vanuit deze rol stimuleren wij transparantie en verantwoording in de gehele productieketen.

Beleidskaders

In onderstaande tabel staan de kaders aan welke de Provincie zich heeft gebonden om invulling te geven aan de duurzaam beleidsdoelen van de Provincie. In de tabel is ook aangegeven op welke wijze de impact wordt gemeten.

Beleidskader	Wijze van meten
Klimaat mitigatie (SDG 13)	
Klimaatakkoord van Parijs, Regionale Energiestrategie (RES 2.0) RES 2.0 - RES Zeeland, CO2 prestatieladder niveau 3	Hoeveelheid kilogram vermeden CO2
Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (2021 – 2026), Stresstesten	Klimaatrisico's voor Zeeland in beeld brengen
Een klimaat robuuste en waterbestendige infrastructuur in 2050 (Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026)	Totaal percentage areaal dat klimaat robuust is ingericht
Ongelijkheid verminderen (SDG 10)	
Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 1 oktober 2015: 'Invulling afspraken participatiewet en social return'	Social return: percentage uitgave loonsom in opdrachten besteed aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 17 december 2020: 'Charter diversiteit' en actieprogramma Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.	Aantal stages Provincie Zeeland Aantal personen met een afstand tot de arbeidsmarkt of arbeidsbeperking werkzaam bij de Provincie Zeeland
Directiebesluit Genderplan 2025-2027	Balans in het aantal man-vrouw op hogere salarisschalen (vanaf schaal 11). Aantrekken en behouden van divers talent.
Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11)	
Schone Lucht Akkoord 2020 Convenant Schoon en Emissie loos Bouwen (d.d. 2023)	Aantal vermeden kilogram NOx
Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)	
Grondstoffen akkoord 2017 Economisch uitvoeringsprogramma 2024- 2028	Aantal kilogram vermeden primaire grondstoffen
Manifest Duurzaam GWW 2030 (d.d. 2022)	Toepassen Milieukosten Indicator bij inkopen en aanbestedingen voor Grond-Weg-, en Waterbouw
Betaalbare en duurzame energie (SDG 7)	
Regionale Energie Strategie (RES 2.0) RES 2.0 - RES Zeeland	Megawatt opgesteld vermogen hernieuwbare energie Provincie Zeeland
Leven op het land (SDG 15)	
Natuurbeheerplan 2024	Aantal vierkante meter inheems groen
Goede gezondheid en welzijn (SDG 3)	
Voortvloeiend uit interbestuurlijk programma Omgevingswet: weren van Zeer Zorgwekkende Stoffen (Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl)) Green Deal duurzame catering	Aantal kilogram vermeden stoffen die Carcinogeen (kankerverwekkend) en/of Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend) en/of Reproductie toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) zijn (CRM- stoffen)

Inkoop

Voor 2027 hebben wij de volgende effecten begroot. In de tabellen hieronder wordt weer gegeven met welke uitvoeringstaken en projecten wij verwachten in 2027 een (positieve) duurzaamheidsimpact willen maken.

Samen met de markt gaan we, de uitdaging aan om de percentages voor de te behalen effecten, te verhogen. Waar referenties uit voorgaande jaren bekend zijn, worden de percentages in onderstaande tabel weergegeven. De witte vlakken geven aan dat er wel mogelijkheden om effecten te behalen maar er zijn nog geen cijfers beschikbaar. De realisatie van de ambities worden gemeten en gemonitord gedurende het gehele jaar. Voor de monitoring wordt gebruik gemaakt van de online rekenbladen die voor iedereen toegankelijk zijn via <https://mvidatabase.nl/>. In de handleiding MVOI effectmeting zijn de definities en berekeningsmethodes uitgelegd per doel. Voor vermeden kg CO2 wordt emissie equivalenten van de Nederlandse emissiefactoren gebruikt. We rekenen met CO2-equivalenten; dus ook andere broeikasgassen met 'Global Warming Potential' worden waar mogelijk meegenomen. Emissiefactoren worden uitgedrukt in cijfers die de Nederlandse praktijk situatie zo goed mogelijk benaderen. Er worden Internationale/Europese cijfers gebruikt, tenzij de Nederlandse situatie afwijkend is (GHG-effect protocol). Er wordt uitgegaan dat koolstof die vrijkomt in de kort cyclische keten geen versterkend effect heeft op het broeikas effect. De grijze vlakken geven aan dat we op dit moment geen mogelijkheden zien om voor deze ambities effecten te behalen. De percentages in de tabel zijn een realistische inschatting op basis van ervaring uit de voorgaande jaren.

Grote projecten

Er zijn in 2027 geen grootschalige projecten in uitvoering. Eventuele toekomstige projecten zullen worden beoordeeld op hun bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen.

Vanwege de Westerschelde tunnel afsluiting zal Provincie Zeeland extra bussen in zetten. Dit is vanaf januari 2027 voor een periode van 4 maanden.

Mobiliteit

Mobiliteit							
	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschaps-elementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Aantal werkervarings-plaatsen en stages
Busconcessie	78%	78%					
Wagenpark - wegininspectie	45%	5%					
48%Wagenpark - personen	100%	100%					

Busconcessie

Vanaf 13 december 2026 gaat de nieuwe busconcessie (2027-2039, uitgevoerd door EBS) in. In deze nieuwe concessie zullen 90% van de ritten elektrisch uitgevoerd worden. Hiermee wordt een 78% reductie van CO2- en NOx-uitstoot verwacht door het vervangen van fossiele brandstoffen door elektrische aandrijving.

Wagenpark

Ons wagenpark is elektrisch, met uitzondering van de wegininspectievoertuigen.

In 2027 blijven we werken aan de verdere verduurzaming van het wagenpark. Daarbij wordt rekening gehouden met de uitvoerbaarheid, de inzetbaarheid van de voertuigen en de ontwikkelingen binnen de markt. Deze aanpak sluit aan bij de ambities van het Interprovinciaal Overleg (IPO) om de mobiliteit verder te verduurzamen en de CO2-uitstoot te beperken.

Uit de verkenning naar de elektrificatie van de weginspectievoertuigen is gebleken dat de huidige generatie elektrische pick-ups nog onvoldoende aansluit op de operationele eisen van de weginspectie. De actieradius, in combinatie met de benodigde uitrusting en het gebruik van de voertuigen, maakt volledige elektrificatie op dit moment nog niet passend. Daarom blijven wij de ontwikkelingen op het gebied van emissievrije aandrijftechnieken volgen en beoordelen wij periodiek welke toepassingen binnen de organisatie mogelijk zijn.

Het huidige wagenpark bestaat uit 27 pick-ups, waarvan momenteel 7 voertuigen gebruikmaken van HVO100-brandstof. In het komende jaar worden naar verwachting nog 6 voertuigen vervangen door HVO100-geschiede alternatieven. Hierdoor zal in 2027 naar verwachting 13 van de 27 pick-ups op HVO100 rijden, waarmee circa 48% van het totale aantal pick-ups gebruikmaakt van deze duurzame brandstof.

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschaps-elementen	Kilogram vervangen CRM- stoffen	Aantal werkervarings-plaatsen en stages	Vierkante meter Klimaatbestendig
Grond, Weg en Waterbouw - Onderhoud	65%	15%	50%				2%	
Grond, Weg en Waterbouw - Projecten	65%	20%	75%				2%	ja
Onderhoud gebouwen	4%		100%				2%	

Grond, weg en waterbouw

Voor 2027 heeft de afdeling Infrastructuur zes onderhoudscontracten en zes vervangings- en renovatieprojecten gepland.

Binnen de onderhoudscontracten die planmatig zijn uitgevoerd, heeft het maaibestek de hoogste ambitie, met een sterke focus op duurzaam bouw materieel en duurzame brandstoffen. Dit draagt ook bij aan de biodiversiteit door de toepassing van ecologisch maaibeheer, zoals sinusmaaieren en biodiversiteitseilanden. Ook de raamovereenkomsten voor planmatig onderhoud van asfaltverhardingen (ROK) en de renovatie van fietspaden zetten in op emissiereductie en het gebruik van circulaire materialen, zoals hergebruikt asfalt.

Van de vervangings- en renovatieprojecten levert de N656 Randweg Oud-Vossemeer naar verwachting de grootste bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Dit project richt zich op de inzet van emissieloos materieel, elektrisch laden, het gebruik van duurzame materialen en de aanleg van landschapselementen en een faunapassage.. Ook Arnestein II – Vervanging Kade kent een hoge ambitie door de toepassing van duurzaam bouw materieel en duurzaam geproduceerd staal. We kunnen ook het project N659 Vervangen duikers uitlichten. Binnen dit project onderzoeken we de mogelijkheid om een pilot uit te voeren waarbij een modulaire duiker wordt toegepast.

Voor de overige projecten zijn de duurzaamheidsambities beperkter. Deze projecten zijn voornamelijk arbeidsintensief, waardoor de mogelijkheden voor emissiereductie en materiaalbesparing kleiner zijn. Waar mogelijk worden ook hier duurzame uitvoeringsmethoden toegepast.

Onderstaand is de ambitie per gepland project weergegeven.

Grond, weg en waterbouw	Type								
		Kilogram verminderen CO2	Kilogram verminderen NOx	Kilogram verminderen primaire materialen	Mega Watt additionele geïnvesteerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Aantal werker variaties - plaatsen en stages	Vierkante meter Klimaatbestendig
Maaibestek	Onderhoud	90%	10%					2%	
Raamovereenkomst planmatig onderhoud asfaltverharding ROK	Onderhoud	60%	20%	70%				2%	
N656 Aanleg Randweg Oud-Vossemeer	Project	70%	50%	60%	ja	ja		2%	ja
Basculebrug Zeelandbrug	Project	50%	10%	15%				2%	
Middelburg	Project	70%	20%	55%				2%	ja

Arnestein II Vervanging Kade									
PLC installatie	Project	25%						2%	
N254 Groot onderhoud Nieuwdorp viaduct en Kats	Project	25%						2%	
A256 Vervangen voegovergangen Spoorviaduct Oost Goes	Project	25%						2%	
Raamovereenkomst Klein onderhoud Droge Kunstwerken	Onderhoud	25%						2%	
Raamovereenkomst Mechanisch onderhoud	Onderhoud	25%						2%	
Raamovereenkomst renovatie fietspaden	Project	60%	20%	60%				2%	ja
N289 & N659 Vervangen duikers	Project	50%		35%				2%	
Conserveringswerken Zeelandbrug	Onderhoud	25%						2%	

Onderhoud gebouwen

In het Integraal Provinciaal Overleg (IPO) hebben de provincies afgesproken dat het vastgoed van alle provincies in 2028 energie-neutraal moet zijn, met uitzondering van monumentale panden. Voor deze monumenten geldt de landelijke afspraak om, ten opzichte van 1990, de CO₂-uitstoot in 2030 met 40% te verminderen en in 2040 met 50%. Als strategie voor het behalen van de energie-neutrale doelstelling wordt uitgegaan van de Trias Energetica. Dit houdt in dat gebouwen eerst zo veel mogelijk worden verduurzaamd, bijvoorbeeld door middel van isolatie, zodat er zo min mogelijk energie nodig is. De energie die wel verbruikt wordt, moet zoveel mogelijk duurzaam worden opgewekt. Fossiele brandstoffen worden zo efficiënt mogelijk ingezet, met compensatie via Garanties van Oorsprong (GVO's).

De gebouwen C&K worden in 2027 gerenoveerd. De ambitie is om de panden zoveel mogelijk te verduurzamen zodat het een leidraad/ voorbeeld wordt voor de overige gebouwen van het Abdijcomplex. Voor de verduurzaming is een advies opgesteld door Rothuizen Erfgoed. Dit advies wordt op dit moment verwerkt in het bestek en tekeningen. De uitvoering van de werkzaamheden wordt in Q3-4 van 2026 aanbesteed.

Uit het verduurzamingsadvies blijkt dat bij implementatie van alle voorgestelde maatregelen een energiebesparing van circa 80% mogelijk is. Gebouw C en K maken naar schatting circa 5% uit van het totale Abdijcomplex. Voor deze gebouwen is de ambitie geformuleerd om circa 4% van het totale complex te verduurzamen. Hierbij wordt nadrukkelijk ingezet op de toepassing van biobased

materialen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering	Kilogram vermeden CO ₂	Kilogram vermeden NO _x	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschaps-elementen	Kilogram vervangen CRM- stoffen	Aantal werkervarings-plaatsen en stages
Personeel en Organisatie	15%						27,1%.
ICT: Printers	50%		90%				
Energie - elektra	100%	100%					
Energie - Gas	86%						

Personeel en Organisatie

Provincie Zeeland blijft zich inzetten voor een duurzaam mobiliteitsbeleid en stimuleert het gebruik van duurzame vervoersmiddelen, zoals de fiets, het openbaar vervoer en emissievrije voertuigen. De Regeling Duurzaam Reizen is in 2025 herzien en blijft gericht op het ondersteunen en stimuleren van duurzame mobiliteitskeuzes door medewerkers. Hierbij wordt ingezet op hogere vergoedingen voor emissievrij vervoer en een volledige vergoeding van openbaar vervoer voor woon-werkverkeer. De voortgang en effecten van het beleid worden gemonitord via de verplichte rapportage Werkgebonden Personenmobiliteit (WPM), zodat de ontwikkelingen kunnen worden gevolgd en waar nodig bijgestuurd.

Inclusieve werkgelegenheid is een belangrijk uitgangspunt binnen het personeelsbeleid van Provincie Zeeland. Daarom wordt ingezet op het behouden en, waar mogelijk, vergroten van het aandeel medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt of een arbeidsbeperking. Het huidige quotumpercentage bedraagt 26,8%, met een doelstelling van 27,1% voor 2027. Voor de toepassing van de Participatiewet wordt uitgegaan van een omvang van 1 fte gelijk aan 25,5 uur. Daarnaast investeert Provincie Zeeland in de ontwikkeling van toekomstig talent door studenten de mogelijkheid te bieden praktijkervaring op te doen binnen de organisatie. Jaarlijks worden minimaal 20 stageplaatsen beschikbaar gesteld aan mbo-, hbo- en wo-studenten. Hiermee draagt de provincie bij aan de ontwikkeling van jong talent en aan een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Printers

In 2027 vervangt Provincie Zeeland 12 economisch afgeschreven printers door duurzame, refurbished modellen. Met deze vervanging wordt invulling gegeven aan de provinciale ambitie om circulair in te kopen en de milieu-impact van de bedrijfsvoering te verminderen. De refurbished printers bestaan voor circa 90% uit hergebruikte grondstoffen, waardoor het gebruik van primaire materialen aanzienlijk wordt beperkt en de hoeveelheid afval afneemt. Daarnaast wordt de CO₂-uitstoot tijdens de gebruiksfase naar verwachting met circa 50% gereduceerd door de toepassing van energiezuinige apparatuur. Hiermee levert de vervanging een bijdrage aan zowel de circulaire economie als de klimaatdoelstellingen van de provincie. Om het duurzaamheidsbewustzijn binnen de organisatie verder te vergroten, worden de printers voorzien van een opvallende opdruk die zichtbaar maakt dat het om refurbished apparatuur gaat. Hiermee wordt niet alleen de duurzame keuze uitgedragen, maar worden medewerkers ook gestimuleerd om bewuster om te gaan met het gebruik van materialen en bedrijfsmiddelen.

Energie

In 2026 is een nieuw contract afgesloten, waarbij 100% groen gas en elektra wordt ingekocht inclusief de certificaten van oorsprong (GVO's). Hiermee wordt de ambitie van 100% hernieuwbare energie gehandhaafd. Omdat groen gas ondanks dat het hernieuwbaar is een CO2 emissie heeft (die per jaar verschilt) gebruiken we de emissiewaarde van 2026 voor de reductie %.

CO2 Prestatieladder

Vanaf 2026 is de Provincie Zeeland overgestapt naar het nieuwe handboek 4.0. Dit handboek is de nieuwe manier van werken met de CO2 Prestatieladder. Hierbij werken we aan verschillende invalshoeken, namelijk: inzicht, reductie, communicatie en samenwerking. In Handboek 4.0 wordt een nieuw beginjaar vastgesteld, in ons geval 2025, en vanaf daar worden nieuwe doelen gesteld naar het klimaatdoel van 2050.

Voor 2027 blijft dezelfde ambitie gelden als in 2026, namelijk een absolute CO2-uitstoot die 30% lager ligt dan in 2021.